

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa "T. T." sp. z o.o. w K.
przeciwko Fabryce [...] A. S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt VII AGa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Fabryki [...] A. S.A. w W. na rzecz T. T. sp. z o.o. w K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Fabryka [...] A. S.A. w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 23 listopada 2020 r. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołała się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1pkt 4 k.p.c.). Wskazała, że Sąd drugiej instancji pomimo podstaw nie zastosował art. 117 § 1 i § 2 k.c., co oczywiście powinno było skutkować oddaleniem co najmniej pozostałej - po uznanym przez ten Sąd za skuteczne potrącenia z 2008 r. - części dochodzonej należności nie objętej potrąceniem na skutek jej przedawnienia, bez podstawy prawnej uznając, że także w tym zakresie był związany orzeczeniem Sądu Apelacyjnego z 2014 r. (art. 386 § 6 k.p.c.).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* dla każdego prawnika, który bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00 i z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest

usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Argumentacja skarżącej zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonuje, że Sąd Apelacyjny naruszył prawo materialne i procesowe w sposób, który *prima facie* przekłada się na konieczność uchylenia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca nie wykazała, że zastosowanie powołanych w zarzutach kasacyjnych przepisów prawa, których naruszenie miałyby wskazywać na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, było oczywiście błędne lub doprowadziło to tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że do uznania roszczenia ze skutkiem w postaci przerwania biegu przedawnienia albo uznania zawierającego w sobie zrzeczenie się korzystania z zarzutu przedawnienia może dojść przez takie zachowanie się zobowiązanego, które - choćby nie wyrażało zamiaru wywołania tego skutku - dowodzi świadomości istnienia roszczenia po stronie zobowiązanego i tym samym uzasadnia przekonanie uprawnionego, że zobowiązany uczyni zadość roszczeniu. Z okoliczności, w których oświadczenie to zostało złożone musi wynikać, że taka właśnie była rzeczywista wola dłużnika (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 19 marca 1997 r., II CKN 46/97, OSNC 1997, z. 10, poz. 143.; z 19 września 2002 r., II CKN 1312/00, OSNC 2003, Nr 12, poz. 168; z 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07; z 25 marca 2010 r., I CSK 457/09; z 16 lutego 2012 r., III CSK 208/11 i z 8 października 2020 r., II CSK 79/19).

Strona składająca oświadczenie o potrąceniu własnej należności, niezależnie zresztą od jej istnienia i zaskarżalności, własnym działaniem zmierza do zaspokojenia przedawnionego roszczenia, tym bardziej więc akceptuje jego istnienie, wyraża wolę wywiązania się z własnego obowiązku spełnienia takiego świadczenia, świadomie rezygnuje tym samym z możliwości uchylenia się od jego zaspokojenia przez podniesienie zarzutu przedawnienia. Zachowanie pozwanego polegające na spełnieniu należnego powodowi świadczenia po upływie terminu

przedawnienia (w stanie faktycznym niniejszej sprawy - potrącenie) bez wątpienia jest wyrazem woli dłużnika nieskorzystania z zarzutu przedawnienia, a zatem w rezultacie prowadzić powinno do zrzeczenia się tego zarzutu, skoro pozwany ma spełnić świadczenie pomimo upływu terminu przedawnienia. Nie można bowiem twierdzić, że pozwany jednocześnie nie zrzeka się zarzutu przedawnienia i nie godzi się na zapłatę, jeżeli spełnia świadczenie potrącając je ze swoją wierzytelnością. Wnioski takie Sądy *meriti* oparły na treści pisma z 27 listopada 2008 r., w którym pozwana dokonała potrącenia własnej wierzytelności, z żadaną przez powoda kwotą 229 000 zł tytułem zwrotu ceny sprzedaży, informując o wygaśnięciu zobowiązania na skutek potrącenia. Z treści pisma nie wynika, że do zrzeczenia się z zarzutu przedawnienia roszczenia może dojść jedynie w zakresie, w jakim oświadczenie o potrąceniu wywoła skutek prawny. Trafnie zakwalifikowano zachowanie pozwanego polegające na spełnieniu świadczenia powoda przez potrącenie pomimo upływu terminu przedawnienia jako wyraz woli nieskorzystania z zarzutu przedawnienia. Ocena i stanowisko Sądu Apelacyjnego mieszczą się w granicach przyznanej sądowi swobody i nie prowadzi do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem a skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Związanie sądu niższej instancji, jak i sądu drugiej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania (art. 386 § 6 k.p.c.) obejmuje nie tylko wykładnię przepisów prawa materialnego i procesowego, ale także wskazanie, że do stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu ma zastosowanie inny przepis, którego sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2004 r., II CK 162/03). Z tego względu Sąd Apelacyjny ponownie rozpoznający sprawę, uwzględniając motywy wyroku tego Sądu z 10 września 2014 r. przyjął, że zrzeczenie się przez pozwaną z zarzutu przedawnienia było skuteczne i odnoszenie się do argumentów stron w tym przedmiocie nie było możliwe.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia tej skargi do rozpoznania i na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.) orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego.

a.s.